

Na osnovu člana 138. stav (3) Zakona o bankama („Službene novine Federacije BiH“, broj 27/17), čl. 5. stav (1) tačka h) i 19. stav (1) tačka c) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 75/17) i člana 12. stav (1) tačka d) Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 03/18), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj dana 19.11.2021. godine donosi

ODLUKU O POSTUPKU SUPERVIZORSKOG PREGLEDA I PROCJENE BANKE

Član 1.

Predmet odluke

- (1) Ovom odlukom propisuje se postupak supervizorskog pregleda i procjene (engl. Supervisory review and evaluation process - u daljem tekstu: SREP) kojeg Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija) provodi prilikom vršenja zakonskih ovlaštenja za utvrđivanje, provođenje i nadzor sistema pravila sigurnog i opreznog poslovanja banke i bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi.
- (2) SREP predstavlja sveobuhvatan proces kojim Agencija vrši procjenu i ocjenjuje izloženost svake pojedinačne banke rizicima, uključujući i procjenu adekvatnosti uspostavljenih postupaka interne procjene adekvatnosti kapitala banke (u daljem tekstu: ICAAP) i interni postupak procjene adekvatnosti likvidnosti (u daljem tekstu: ILAAP) u banci.
- (3) Agencija provodi SREP u skladu sa internom metodologijom za supervizorski pregled i procjenu banke (u daljem tekstu: SREP Metodologija).
- (4) Na osnovu rezultata SREP-a, koji proizlaze iz kontinuiranog pregleda i procjene svake pojedinačne banke, Agencija poduzima pojedinačne supervizorske mjere u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima.
- (5) Ova odluka primjenjuje se na banke sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: FBiH), kojima je Agencija izdala dozvolu za rad.

Član 2.

Elementi SREP-a

- (1) SREP obuhvata procjenu sljedeća četiri elementa:
  - a) poslovnog modela i profitabilnosti, pri čemu se vrši procjena nivoa rizika,
  - b) sistema internog upravljanja i sistema upravljanja rizicima, pri čemu se vrši procjena kontrole rizika,
  - c) pojedinačnih rizika koji su povezani sa kapitalom: kreditnog, tržišnog i operativnog rizika i kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, pri čemu se vrši procjena nivoa i kontrole rizika,
  - d) rizika kratkoročne likvidnosti i rizika dugoročnih izvora finansiranja, pri čemu se vrši procjena nivoa i kontrole rizika.
- (2) U cilju sveobuhvatnog pregleda rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju i utvrđivanja potreba banke za kapitalom i likvidnošću, rezultati procjene iz stava (1) ovog člana uključuju rezultate procjene adekvatnosti ICAAP-a, odnosno ILAAP-a.

Član 3.

Postupak SREP-a

- (1) Procjena svakog pojedinačnog elementa iz člana 2. ove odluke zasnovana je na analizama kvalitativnih i kvantitativnih obilježja svakog od tih elemenata, kao i analizama povezanosti

sa ostalim elementima SREP-a, radi osiguravanja dosljednosti između procjene tih elemenata.

- (2) Procjena elemenata iz stava (1) ovog člana provodi se kroz sljedeće tri faze:
  - a) prikupljanje podataka/informacija,
  - b) automatski postupak utvrđivanja ocjene, koji služi kao polazna osnova za utvrđivanje konačne ocjene nivoa i kontrole rizika u fazi detaljne procjene,
  - c) detaljna procjena, koja se zasniva na stručnoj procjeni u skladu sa SREP Metodologijom, pri čemu se ocjena iz tačke b) ovog stava može pogoršati za dvije ocjene ili poboljšati za jednu ocjenu u ovoj fazi.

Član 4.

Način utvrđivanja ocjene SREP elemenata

- (1) Za svaki od SREP elemenata iz člana 2. ove odluke utvrđuje se sažetak nalaza i ocjena.
- (2) Za potrebe utvrđivanja ocjene nivoa rizika pojedinačnih SREP elemenata iz člana 2. stav (1) tač. a), c) i d) ove odluke, koriste se ocjene 1 - 4, pri čemu:
  - a) ocjena 1 podrazumijeva nizak nivo rizika, odnosno da nije identifikovan rizik od značajnog utjecaja na banku, uzimajući u obzir utvrđeni nivo rizika,
  - b) ocjena 2 podrazumijeva srednje-nizak nivo rizika, odnosno da postoji srednje-nizak rizik od značajnog utjecaja na banku, uzimajući u obzir utvrđeni nivo rizika,
  - c) ocjena 3 podrazumijeva srednje-visok nivo rizika, odnosno da postoji srednje-visok rizik od značajnog utjecaja na banku, uzimajući u obzir utvrđeni nivo rizika,
  - d) ocjena 4 podrazumijeva visok nivo rizika, odnosno da postoji visok rizik od značajnog utjecaja na banku, uzimajući u obzir utvrđeni nivo rizika.
- (3) Za potrebe utvrđivanja ocjene kontrole rizika pojedinačnih SREP elemenata iz člana 2. stav (1) tač. b) do d) ove odluke, koriste se ocjene 1 - 4, pri čemu:
  - a) ocjena 1 podrazumijeva jaku kontrolu rizika, odnosno da nije identifikovan rizik od značajnog utjecaja na banku, uzimajući u obzir upravljanje, organizaciju i kontrole. Sistem upravljanja rizicima, uključujući kontrolu rizika jasno je definiran i u potpunosti je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke,
  - b) ocjena 2 podrazumijeva adekvatnu kontrolu rizika, odnosno da postoji srednje-nizak rizik od značajnog utjecaja na banku, uzimajući u obzir upravljanje, organizaciju i kontrole. Sistem upravljanja rizicima, uključujući kontrolu rizika je definiran na adekvatan način i u dovoljnoj mjeri je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke,
  - c) ocjena 3 podrazumijeva slabu kontrolu rizika, odnosno da postoji srednje-visok rizik od značajnog utjecaja na banku, uzimajući u obzir upravljanje, organizaciju i kontrole. Nivo upravljanja rizicima i kontrole rizika su slabi i potrebno ih je poboljšati. Sistem upravljanja rizicima, uključujući kontrolu rizika je loše definiran ili nije u dovoljnoj mjeri srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke,
  - d) ocjena 4 podrazumijeva neadekvatnu kontrolu rizika, odnosno da postoji visok rizik od značajnog utjecaja na banku, uzimajući u obzir upravljanje, organizaciju i kontrole. Nivo upravljanja rizicima i kontrole rizika je nizak i potrebno ga je značajno i/ili odmah poboljšati. Rizici se neadekvatno ublažavaju i loše kontrolišu. Sistem upravljanja rizicima, uključujući kontrolu rizika nije definiran ili nije srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke.
- (4) Prilikom utvrđivanja ocjene za pojedinačne rizike koji su povezani sa kapitalom ili likvidnosti i izvorima finansiranja iz člana 2. stav (1) tač. c) i d) ove odluke, a u zavisnosti od stručne procjene Agencije, primjenjuju se sljedeća pravila za kombinovanje ocjene nivoa rizika i kontrole rizika:
  - a) ako je kontrola rizika jaka, kombinovana ocjena može biti za jedan stepen bolja od ocjene nivoa rizika ili ista kao ocjena nivoa rizika,

- b) ako je kontrola rizika slaba, kombinovana ocjena može biti za jedan stepen lošija od ocjene nivoa rizika ili ista kao ocjena nivoa rizika,
- c) ako je kontrola rizika neadekvatna, kombinovana ocjena može biti za jedan ili dva stepena lošija od ocjene nivoa rizika.

Član 5.

Učestalost i intenzitet obavljanja SREP postupka

- (1) Agencija se pri utvrđivanju učestalosti i intenziteta obavljanja SREP postupka rukovodi veličinom i značajem banke za bankarski sistem u FBiH, osim ako se drugačije ne odredi na osnovu značajnih promjena u poslovnom modelu i/ili profilu rizika banke.
- (2) Agencija razvrstava banke u jednu od tri kategorije prema njihovoj veličini:
  - a) Kategorija 1: banke uključene u kategoriju velikih banaka,
  - b) Kategorija 2: banke uključene u kategoriju banaka srednje veličine, i
  - c) Kategorija 3: banke uključene u kategoriju malih banaka.
- (3) Agencija na godišnjoj osnovi raspoređuje banke u kategorije iz stava (2) ovog člana, koristeći podatke iz regulatornih izvještaja, pri čemu će se iste preispitati u slučaju značajnog poslovnog događaja sa utjecajem na veličinu i značaj banke poput spajanja, pripajanja, prodaje dijela poslovanja i sl.
- (4) Kategorizacija iz stava (2) ovog člana nije ocjena profila rizičnosti banke, već kriterij na osnovu kojeg Agencija odlučuje o obimu i intenzitetu supervizorskog angažmana.
- (5) Minimalni supervizorski angažman je definiran kako slijedi:

Kategorija banke	Praćenje ključnih indikatora poslovanja	Procjena svih SREP elemenata (minimalno)	Nivo supervizorskog angažmana sa bankom
1	Kvartalno	Godišnje	Kontinuirani angažman s upravom banke; angažman s bankom za procjenu svakog elementa
2	Kvartalno	Svake dvije godine, osim u slučaju značajnih promjena	Angažman s upravom banke koji se temelji na riziku; angažman s bankom u slučaju značajnih promjena
3	Kvartalno	Svake tri godine, osim u slučaju značajnih promjena	Angažman s upravom banke koji se temelji na riziku; angažman s bankom u slučaju značajnih promjena

- (6) Supervizorski angažman iz stava (5) ovog člana može biti češći i intenzivniji za banke koje imaju viši profil rizičnosti.

Član 6.

Poslovni model i profitabilnost

- (1) Agencija provodi procjenu poslovnog modela u cilju utvrđivanja poslovnih i strateških rizika, održivosti postojećeg poslovnog modela banke na osnovu njene sposobnosti da generiše prihvatljive povrate i provodi svoje strateške i finansijske planove.
- (2) Prilikom procjene poslovnog modela fokus se stavlja na poslovne linije ili proizvode koji su najvažniji s aspekta održivosti ili buduće održivosti postojećeg poslovnog modela banke i/ili za koje je najvjerovatnije da će povećati izloženost banke postojećim ili novim rizicima, pri čemu Agencija razmatra da li se poslovni model banke ili njena strategija oslanja na izraženu sklonost ka preuzimanju rizika, za pojedinačne rizike (npr. kreditne, tržišne) ili općenito, da bi generisala prihvatljive povrate.
- (3) Procjena poslovnog modela obuhvata procjenu:

- a) kratkoročne održivosti poslovnog modela (ili sposobnosti banke da ostvaruje prihvatljivu dobit u toku narednih 12 mjeseci),
- b) dugoročne održivosti poslovnog modela (ili sposobnosti banke da ostvaruje prihvatljivu dobit u toku naredne tri godine), i
- c) dugoročne održivosti poslovnog modela u toku cijelog poslovnog/ekonomskog ciklusa (ili sposobnosti banke da ostvaruje prihvatljivu dobit u toku cijelog poslovnog/ekonomskog ciklusa, odnosno nakon isteka perioda od tri godine).
- (4) Osnovni indikatori profitabilnosti koji se razmatraju prilikom procjene održivosti poslovnog modela su povrat na prosječnu neto aktivu nakon poreza (ROA), omjer troškova i prihoda (CIR) i omjer neto kamatnog prihoda nakon ispravke vrijednosti i ukupne neto aktive (NIA), a uzimaju se u obzir i dodatni indikatori kao što su omjer administrativnih troškova i neto aktive, koeficijent ponavljajuće zarade, omjer dobiti prije troškova očekivanih kreditnih gubitaka i ukupne prosječne neto aktive, povrat na kapital nakon poreza (ROE) i slično. Prilikom procjene razmatraju se i indikatori profitabilnosti uporedivih banaka, kao i indikatori na nivou bankarskog sistema FBiH.
- (5) Na osnovu procjene iz st. (1) do (4) ovog člana, Agencija formira mišljenje o održivosti poslovnog modela i provedivosti strategije, te o bilo kojim potencijalnim rizicima koji prijete održivosti banke, a koji proizlaze iz ove procjene. Mišljenje se opisuje u sažetku nalaza, te se dodjeljuje ocjena za poslovni model i profitabilnosti zasnovana na kriterijima navedenim u nastavku:

Ocjena	Mišljenje	Kriteriji
1	Poslovni model i profitabilnost predstavljaju nizak nivo rizika za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Osnovni indikatori imaju zadovoljavajući nivo, kao i većina dodatnih indikatora, kako za banku tako i u poređenju sa uporedivim bankama. - Ostale kategorije značajnih rizika ne predstavljaju neposrednu prijetnju profitabilnosti. - Banka generiše velike i stabilne povrate koji su prihvatljivi s obzirom na sklonost ka preuzimanju rizika i strukturu finansiranja. - Ne postoji značajna koncentracija imovine ili neodrživa koncentracija izvora prihoda. - Finansijske projekcije banke izrađene su na osnovu uvjerljivih pretpostavki o budućem poslovnom okruženju. - Strateški planovi su primjereni s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnost uprave banke za njihovu provedbu. - Banka ima konkurentsku prednost u odnosu na uporedive banke.
2	Poslovni model i profitabilnost predstavljaju srednje-nizak nivo rizika za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Većina indikatora pokazuje zadovoljavajuće nivoe, ali banka nije ocijenjena kao najbolja među uporedivim bankama. - Ostale kategorije značajnih rizika uglavnom ne predstavljaju neposrednu prijetnju profitabilnosti. - U poređenju sa grupom uporedivih banaka, banka generiše prosječne povrate koji su većinom prihvatljivi s obzirom na njenu sklonost ka preuzimanju rizika i strukturu finansiranja. - Postoji određena koncentracija imovine ili izvora prihoda. - Finansijske projekcije banke izrađene su na osnovu optimističnih pretpostavki o budućem poslovnom okruženju. - Strateški planovi su prihvatljivi s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti uprave banke za njihovu provedbu, ali ne bez rizika.

		- Postoje određeni pritisci u smislu održavanja konkurentске prednosti na ciljanim tržištima/proizvodima.
3	Poslovni model i profitabilnost predstavljaju srednje-visok nivo rizika za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Pojedini osnovni indikatori pokazuju nezadovoljavajuće nivoe, kao i neki dodatni indikatori, ali banka nije ocijenjena kao najgora u poređenju sa uporedivim bankama. - Postoji sumnja da ostale kategorije značajnih rizika predstavljaju neposrednu prijetnju profitabilnosti. - Banka generiše povrate koji su često slabi ili nestabilni ili se za ostvarenje prihvatljivih povrata oslanja na sklonost ka preuzimanju rizika ili strukturu finansiranja koji dovode do zabrinutosti Agencije. - Postoji značajna koncentracija imovine ili izvora prihoda. - Finansijske projekcije banke izrađene su na osnovu preoptimističnih pretpostavki o budućem poslovnom okruženju. - Postoji mogućnost neispunjenja strateških planova s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnost uprave banke za njihovu provedbu. - Banka ima slabu konkurentsku prednost uzimajući u obzir ciljane tržišta/proizvode, a tržišno učešće banke opada. Postoji sumnja da banka neće uspjeti da povрати tržišno učešće ili da će se nastaviti smanjenje.
4	Poslovni model i profitabilnost predstavljaju visok nivo rizika za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nekoliko osnovnih indikatora pokazuje nezadovoljavajuće nivoe, kao i nekoliko dodatnih indikatora, a banka je ocijenjena kao najgora u poređenju sa uporedivim bankama. - Ostale kategorije značajnih rizika predstavljaju neposrednu prijetnju profitabilnosti. - Banka generiše vrlo slabe i visoko nestabilne povrate ili se oslanja na neprihvatljivu sklonost ka preuzimanju rizika ili strukturu finansiranja kako bi generisala prihvatljive povrate. - Banka ima prekomjernu koncentraciju imovine ili neodrživu koncentraciju izvora prihoda. - Finansijske projekcije banke izrađene su na osnovu veoma nerealističnih pretpostavki o budućem poslovnom okruženju. - Strateški planovi nisu provodivi s obzirom na postojeći poslovni model i sposobnosti uprave banke za njihovu provedbu. - Banka ima veoma slabu konkurentsku prednost uzimajući u obzir ciljane tržišta/proizvode, te vjerovatno neće uspjeti da zadrži tržišno učešće i doći će do smanjenja tržišnog učešća.

Član 7.

Sistem internog upravljanja i sistem upravljanja rizicima

- (1) Agencija procjenjuje sistem internog upravljanja i sistem upravljanja rizicima u cilju procjene rizika koji proizlaze iz neadekvatnog upravljanja, organizacije i internih kontrola, te njihovog utjecaja na održivost banke.
- (2) Prilikom provođenja procjene sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima vrši se procjena sljedeća četiri ključna segmenta:
  - a) sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima,
  - b) organizacione strukture,
  - c) sistema upravljanja rizicima i kulture rizika,
  - d) infrastrukture za rizike, podataka i izvještavanja o rizicima.

- (3) Prilikom provođenja procjene iz stava (2) ovog člana, Agencija procjenjuje da li je banka uspostavila:
- transparentnu organizacionu strukturu sa jasno definiranim i dosljednim linijama ovlaštenja i odgovornosti, na način koji omogućava efikasnu komunikaciju i saradnju svih organizacionih nivoa, uključujući i adekvatan tok informacija u banci, ograničava i sprečava sukob interesa i uspostavlja jasan i dokumentovan proces donošenja odluka. Također, procjenjuje se način i efikasnost rada organa upravljanja banke i njihovih odbora,
  - efikasan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji obuhvata i efikasne i pouzdane procese za utvrđivanje, upravljanje, praćenje, ublažavanje i izvještavanje o izloženosti rizicima, pri čemu se posebno procjenjuje okvir kojim se definiira sklonost banke preuzimanju rizika, da li je izvršena nedvosmislena podjela poslova upravljanja rizicima od poslova preuzimanja rizika, te da li je osiguran informacioni sistem koji omogućava sveobuhvatno i pouzdano prikupljanje podataka potrebnih za praćenje i analizu svih rizika kojima je banka izložena,
  - adekvatnu korporativnu kulturu i kulturu rizika koja je srazmjerna veličini banke, vrsti i složenosti poslova banke, odnosno rizičnom profilu banke, te zasniva li se na dobrim, jasno izraženim vrijednostima koje u obzir uzimaju sklonost ka preuzimanju rizika,
  - adekvatan sistem internih kontrola, koji uključuje jasne administrativne i računovodstvene postupke, te adekvatne kontrolne funkcije,
  - adekvatne strategije, politike i procese eksternalizacije kojima se uzimaju u obzir utjecaj eksternalizacije na poslovanje banke i rizike povezane sa eksternalizacijom,
  - politike i prakse naknada koje su usklađene sa obimom preuzetog rizika i efikasnim i pouzdanim upravljanjem rizicima, i
  - adekvatne procese interne procjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti.
- (4) U okviru procjene sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima, Agencija će razmotriti nalaze i nedostatke utvrđene prilikom procjene planova oporavka.
- (5) Na osnovu procjene iz st. (1) do (4) ovog člana, Agencija formira mišljenje o primjerenosti sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima na nivou banke. Mišljenje se opisuje u sažetku nalaza, te se dodjeljuje ocjena za sistem internog upravljanja i upravljanja rizicima zasnovana na kriterijima navedenim u nastavku:

Ocjena	Mišljenje	Kriteriji
1	Nedostaci sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima predstavljaju nizak rizik za održivost banke.	<u>Kontrola rizika</u> <ul style="list-style-type: none"> - Banka ima snažnu i transparentnu organizacionu strukturu s jasnom podjelom odgovornosti i odvojenom funkcijom preuzimanja rizika od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. - Banka ima uspostavljene adekvatne strategije, politike i procese za upravljanje rizicima i utvrđivanje i izbjegavanje sukoba interesa. - Banka ima adekvatne politike i strategije za eksternalizaciju. - Postoji dobra korporativna kultura i kultura rizika. - Sastav i način funkcioniranja organa upravljanja banke i njihovih odbora su primjereni. - Politika i prakse naknada su u skladu sa strategijom rizika i dugoročnim interesima banke. - Sistem upravljanja rizicima i procesi upravljanja rizicima, okvir testiranja otpornosti na stres, planovi kapitala i likvidnosti, kao i izvještavanje o rizicima su adekvatni. - Sistem internih kontrola i rad kontrolnih funkcija su primjereni.

		<ul style="list-style-type: none"> - Informacioni sistem i mehanizmi kontinuiteta poslovanja su primjereni. - ICAAP i ILAAP su jaki. - Plan oporavka banke je adekvatan.
2	Nedostaci sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima predstavljaju srednje-nizak rizik za održivost banke.	<p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Banka uglavnom ima snažnu i transparentnu organizacionu strukturu s jasnom podjelom odgovornosti i odvojenom funkcijom preuzimanja rizika od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. - Banka ima uspostavljene strategije, politike i procese upravljanja rizicima i utvrđivanje i izbjegavanje sukoba interesa koje su većim dijelom primjerene. - Banka ima politike i strategije za eksternalizaciju koje su većim dijelom primjerene. - Korporativna kultura i kultura rizika uglavnom su dobre. - Sastav i način funkcioniranja organa upravljanja banke i njihovih odbora uglavnom su primjereni. - Politika i prakse naknada uglavnom su u skladu sa strategijom rizika i dugoročnim interesima banke. - Sistem upravljanja rizicima i procesi upravljanja rizicima, okvir testiranja otpornosti na stres, planovi za kapital i planovi za likvidnost, kao i izvještavanje o rizicima uglavnom su primjereni. - Sistem internih kontrola i rad kontrolnih funkcija uglavnom su primjereni. - Informacioni sistem i mehanizmi kontinuiteta poslovanja uglavnom su primjereni. - ICAAP i ILAAP su adekvatni. - Plan oporavka banke je većim dijelom adekvatan.
3	Nedostaci sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima predstavljaju srednje-visok rizik za održivost banke.	<p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura banke i linije ovlaštenja i odgovornosti nisu potpuno transparentne, te preuzimanje rizika nije u potpunosti odvojeno od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. - Banka ima uspostavljene strategije, politike i procese za upravljanje rizicima i utvrđivanje i izbjegavanje sukoba interesa koje imaju određene nedostatke i/ili se ne primjenjuju dosljedno. - Banka ima politike i strategije za eksternalizaciju koje imaju određene nedostatke i/ili se ne primjenjuju dosljedno. - Korporativna kultura i kultura rizika imaju određene nedostatke. - Postoje određeni nedostaci kada je u pitanju sastav i način funkcioniranja organa upravljanja banke i njihovih odbora. - Politika i prakse naknada nisu u potpunosti u skladu sa strategijom rizika i dugoročnim interesima banke. - Sistem upravljanja rizicima i procesi upravljanja rizicima, okvir testiranja otpornosti na stres, planovi kapitala i likvidnosti, kao i izvještavanje o rizicima imaju određene nedostatke. - Sistem internih kontrola i rad kontrolnih funkcija imaju određene nedostatke. - Informacioni sistem i mehanizmi kontinuiteta poslovanja imaju određene nedostatke. - ICAAP i/ili ILAAP su slabi ili neadekvatni.

		- Plan oporavka banke je nepotpun i utvrđeni su određeni nedostaci, te postoji potreba da banka unaprijedi postupke planiranja oporavka.
4	Nedostaci sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima predstavljaju visok rizik za održivost banke.	<p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura banke i linije ovlaštenja i odgovornosti nisu transparentne, a preuzimanje rizika nije odvojeno od funkcije upravljanja rizicima i kontrolnih funkcija. - Banka ima uspostavljene strategije, politike i procese za upravljanje rizicima i utvrđivanje i izbjegavanje sukoba interesa, ali se ne primjenjuju ili nisu adekvatni ili isti uopće nisu uspostavljeni. - Banka ima politike i strategije za eksternalizaciju koje se ne primjenjuju, nisu adekvatne ili iste nisu usvojene. - Korporativna kultura i kultura rizika nisu primjerene. - Sastav i način funkcioniranja organa banke i njihovih odbora nisu primjereni. - Politika i prakse naknada nisu u skladu sa strategijom rizika i dugoročnim interesima banke. - Sistem upravljanja rizicima i procesi upravljanja rizicima, okvir testiranja otpornosti na stres, planovi kapitala i likvidnosti, kao i izvještavanje o rizicima nisu adekvatni. - Sistem internih kontrola i rad kontrolnih funkcija nisu adekvatni. - Informacioni sistem i mehanizmi kontinuiteta poslovanja imaju značajne nedostatke. - ICAAP i ILAAP su neadekvatni. - Plan oporavka banke je nepotpun i utvrđeni su značajni nedostaci, što ukazuje na neadekvatne postupke planiranja oporavka i dovodi u pitanje provodivost plana.

- (6) Bez obzira na ocjenu utvrđenu u skladu sa stavom (5) ovog člana, ocjena sistema internog upravljanja i upravljanja rizicima ne može biti bolja od 3 ukoliko je ICAAP i/ili ILAAP ocijenjen kao „neadekvatan“.

Član 8.

Rizici za kapital

- (1) U cilju utvrđivanja ukupnih potreba banke za kapitalom, Agencija procjenjuje:
- a) rizike povezane sa kapitalom, odnosno:
    - 1) kreditni rizik,
    - 2) operativni rizik
    - 3) kamatni rizik u bankarskoj knjizi, te
    - 4) tržišni rizik ukoliko je ocijenjen kao značajan za banku.
  - b) adekvatnost nivoa i strukture kapitala, uzimajući u obzir i rezultate procjene ICAAP-a.
- (2) Za potrebe primjene stava (1) tačka a) alineja 4) ovog člana, smatra se da tržišni rizik nije značajan ukoliko je ispunjen jedan od sljedećih uslova:
- a) omjer neto dobitaka po finansijskoj imovini i obavezama koje se drže radi trgovanja u ukupnim neto operativnim prihodima je manji od 0,5% ili
  - b) učešće finansijske imovine koja se drži radi trgovanja u ukupnoj neto aktivi je manje od 0,5%.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, ukoliko Agencija ocijeni da je određena potkategorija tržišnog rizika značajna (npr. valutni rizik), provodi se samo procjena te potkategorije tržišnog rizika.

- (4) Ukupna ocjena rizika povezanih sa kapitalom predstavlja ponderisani prosjek ocjena utvrđenih prilikom procjene rizika iz stava (1) tačka a) ovog člana i procjene adekvatnosti nivoa i strukture kapitala iz stava (1) tačka b) ovog člana.
- (5) Za potrebe utvrđivanja ukupne ocjene u skladu sa stavom (4) ovog člana, primjenjuje se ponder 60% za kreditni rizik, 20% za operativni rizik, 10% za kamatni rizik u bankarskoj knjizi i 10% za adekvatnost kapitala.
- (6) Izuzetno od stava (5) ovog člana, u slučaju kada je tržišni rizik značajan za banku, istom se dodjeljuje ponder 5%, dok se ponder za kreditni rizik smanjuje sa 60% na 55%.

Član 9.

Rizici za kapital – Kreditni rizik

- (1) Agencija procjenjuje kreditni rizik koji proizlazi iz svih izloženosti u bankarskoj knjizi, uključujući i vanbilansne izloženosti. Procjena se prvenstveno provodi na nivou portfolija i kategorija imovine, a po potrebi, Agencija može provesti granularniju procjenu na nivou pojedinačnih dužnika ili transakcija.
- (2) Prilikom procjene kreditnog rizika, obavezno se obuhvata rizik koncentracije, dok se sljedeće potkategorije kreditnog rizika uzimaju u obzir samo ukoliko su značajne za banku: valutno inducirani kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik namirenja, rizik države, rezidualni rizik, rizik specijaliziranog kreditiranja i ostali značajni rizici.
- (3) Prilikom procjene nivoa kreditnog rizika razmatraju se najmanje sljedeći segmenti:
  - a) iznos izloženosti kreditnom riziku/aktivnosti,
  - b) priroda i sastav kreditnog portfolija, uključujući njegovu koncentraciju,
  - c) kretanje kreditnog portfolija,
  - d) kvalitet kreditnog portfolija,
  - e) parametri kreditnog rizika,
  - f) tehnike smanjenja kreditnog rizika i očekivani kreditni gubici, i
  - g) vanjski faktori (ekonomsko okruženje).
- (4) Osnovni indikatori koji se razmatraju prilikom procjene nivoa kreditnog rizika su omjer nekvalitetnih kredita i ukupnih kredita, omjer restrukturiranih kredita i ukupnih kredita, omjer novih nekvalitetnih kredita i ukupnih prihodujućih bruto kredita, omjer pokrivenosti nekvalitetnih kredita očekivanim kreditnim gubicima, omjer nekvalitetnih kredita i kapitala uvećanog za očekivane kreditne gubitke, omjer velikih izloženosti i regulatornog kapitala i Herfindahlov indeks (sektorska koncentracija).
- (5) Osim osnovnih indikatora iz stava (4) ovog člana, pri procjeni se koriste i drugi indikatori kao što su: učešće dospjelih kredita u ukupnim kreditima, učešće kredita u nivou kreditnog rizika 2 u ukupnim kreditima, stopa oporavka nekvalitetnih kredita, analiza nekvalitetnih kredita po broju dana kašnjenja i slično.
- (6) Prilikom procjene indikatora iz st. (4) i (5) ovog člana razmatraju se i indikatori kreditnog rizika uporedivih banaka, kao i indikatori na nivou bankarskog sistema FBiH.
- (7) Prilikom procjene sistema upravljanja kreditnim rizikom, odnosno kontrole kreditnog rizika vrši se procjena:
  - a) upravljanja, odnosno načina organizacije kreditnog procesa i upravljanja kreditnim rizikom,
  - b) sklonosti ka preuzimanju kreditnog rizika, uključujući procjenu usklađenosti strategija i politika banke i drugih internih akata kojima se definira tolerancija prema riziku sa poslovnim ciljevima i dugoročnim interesima banke,
  - c) upravljanja kreditnim rizikom i sistema internih kontrola,
  - d) funkcije interne revizije, odnosno kadrovske osposobljenosti funkcije interne revizije za davanje ocjene o upravljanju kreditnim rizikom, kvaliteta revizorskih izvještaja i postupanja banke po preporukama interne revizije.

- (8) Na osnovu procjene iz st. (1) do (7) ovog člana, Agencija formira mišljenje o nivou kreditnog rizika i adekvatnosti kontrole kreditnog rizika banke. Mišljenje se opisuje u sažetku nalaza, te se dodjeljuje ocjena za kreditni rizik zasnovana minimalno na kriterijima navedenim u nastavku:

Ocjena	Mišljenje	Kriteriji
1	Nivo i kontrola kreditnog rizika predstavljaju nizak rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku ukazuju na nizak rizik. - Nivo restrukturiranih i nekvalitetnih izloženosti je nizak. - Kreditni rizik koji proizlazi iz izloženosti raspoređenih u nivo kreditnog rizika 1 i 2 je nizak. - Pokrivenost nekvalitetnih izloženosti ispravkama vrijednosti, odnosno rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke za vanbilansne stavke je vrlo visoka. - Pokrivenost izloženosti kolateralom i kvalitet kolaterala su vrlo visoki. - Nivo koncentracije kreditnog rizika je nizak. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za kreditni rizik je transparentna, efikasna i stabilna, uz jasno definirane nivoe ovlaštenja i odgovornosti na svim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima uz poštovanje pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Osigurana je jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika kreditnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika usklađene su sa njenom poslovnom strategijom. - Banka je uspostavila efikasan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji obuhvata efikasne i pouzdane procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima. - Sistem internih kontrola za kreditni rizik je adekvatan i pouzdan. - Banka je definirala interne limite koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti kreditnom riziku koji su usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju kreditnim rizikom, kvalitet revizorskih izvještaja je na visokom nivou, te banka kontinuirano poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije.
2	Nivo i kontrola kreditnog rizika predstavljaju srednje-nizak rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku ukazuju na srednje-nizak rizik. - Nivo restrukturiranih i nekvalitetnih izloženosti je srednje-nizak. - Kreditni rizik koji proizlazi iz izloženosti raspoređenih u nivo kreditnog rizika 1 i 2 je srednje-nizak. - Pokrivenost nekvalitetnih izloženosti ispravkama vrijednosti, odnosno rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke za vanbilansne stavke je adekvatna. - Pokrivenost izloženosti kolateralom i kvalitet kolaterala su adekvatni.

		<ul style="list-style-type: none"> - Nivo koncentracije kreditnog rizika je srednje-nizak. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za kreditni rizik je uglavnom transparentna, efikasna i stabilna, uz jasno definirane nivoe ovlaštenja i odgovornosti na svim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima i uz poštovanje pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Osigurana je jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika kreditnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika usklađene su sa njenom poslovnom strategijom, ali postoji potreba za njihovim unapređenjem. - Banka je uspostavila efikasan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji obuhvata efikasne i pouzdane procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, ali postoji potreba za unapređenjem. - Sistem internih kontrola za kreditni rizik je velikim dijelom adekvatan i pouzdan. - Banka je definirala interne limite koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti kreditnom riziku koji su usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju kreditnim rizikom, kvalitet revizorskih izvještaja je na adekvatnom nivou, te banka kontinuirano poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije.
3	<p>Nivo i kontrola kreditnog rizika predstavljaju srednje-visok rizik za održivost banke.</p>	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku ukazuju na srednje-visok rizik. - Nivo restrukturiranih i nekvalitetnih izloženosti je srednje-visok. - Kreditni rizik koji proizlazi iz izloženosti raspoređenih u nivo kreditnog rizika 1 i 2 je srednje-visok. - Pokrivenost nekvalitetnih izloženosti ispravkama vrijednosti, odnosno rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke za vanbilansne stavke nije adekvatna i/ili postoji znatno opadajući nivo (isključujući efekat računovodstvenog otpisa). - Pokrivenost izloženosti kolateralom i kvalitet kolaterala nisu adekvatni i/ili postoji znatno opadajući nivo pokrivenosti. - Nivo koncentracije kreditnog rizika je srednje-visok. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđeni su nedostaci u organizacionoj strukturi za kreditni rizik u pogledu njene transparentnosti, efikasnosti i stabilnosti, te definiranih nivoa ovlaštenja i odgovornosti na nekim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima, kao i određeni nedostaci prilikom poštovanja pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Nije u svim slučajevima osigurana jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika kreditnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika uglavnom su usklađene sa njenom

		<p>poslovnom strategijom, ali postoji potreba za njihovim poboljšanjem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Banka je uspostavila sistem upravljanja kreditnim rizikom, koji obuhvata postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, ali potrebno je njegovo poboljšanje u cilju osiguranja veće efikasnosti i pouzdanosti. - Utvrđeni su nedostaci sistema internih kontrola za kreditni rizik, te je potrebno njegovo poboljšanje. - Banka je definirala interne limite koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti kreditnom riziku koji su uglavnom usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju kreditnim rizikom, ali je potrebno poboljšati kvalitet revizorskih izvještaja, te iako banka poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije i dalje postoji određeni broj neizvršenih preporuka.
4	Nivo i kontrola kreditnog rizika predstavljaju visok rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrsta i struktura izloženosti kreditnom riziku ukazuju na visok rizik. - Nivo restrukturiranih i nekvalitetnih izloženosti je visok. - Kreditni rizik koji proizlazi iz izloženosti raspoređenih u nivo kreditnog rizika 1 i 2 je visok. - Pokrivenost nekvalitetnih izloženosti ispravkama vrijednosti, odnosno rezervisanjima za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka za vanbilansne stavke je izrazito niska. - Pokrivenost izloženosti kolateralom i kvalitet kolaterala nisu adekvatni i/ili postoji znatno opadajući nivo pokrivenosti. - Nivo koncentracije kreditnog rizika je visok. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za kreditni rizik je neadekvatna u pogledu njene transparentnosti, efikasnosti i stabilnosti, definiranih nivoa ovlaštenja i odgovornosti na operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima, a utvrđeni su i značajni nedostaci prilikom poštovanja pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Nije osigurana jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika kreditnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika nisu usklađene sa njenom poslovnom strategijom. - Banka nije uspostavila sistem upravljanja rizicima koji obuhvata postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima ili uspostavljeni sistem nije adekvatan. - Sistem internih kontrola za kreditni rizik je nepouzdan. - Interni limiti za kreditni rizik nisu usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije nije kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju kreditnim rizikom, kvalitet revizorskih izvještaja nije adekvatan, nisu pokrivenne sve rizične oblasti od

		strane interne revizije i/ili banka ne izvršava u kontinuitetu sve preporuke interne revizije.
--	--	--

Član 10.

Rizici za kapital – Tržišni rizik

- (1) Procjena tržišnog rizika odnosi se na one bilansne i vanbilansne stavke koje mogu dovesti do negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke zbog promjene cijena na tržištu, a provodi se obavezno ukoliko je Agencija na osnovu kriterija iz člana 8. st. (2) i (3) ove odluke utvrdila da je tržišni rizik ili određena potkategorija tržišnog rizika značajna za banku.
- (2) Prilikom procjene tržišnog rizika, Agencija razmatra minimalno sljedeće potkategorije tržišnog rizika: valutni rizik, pozicijski rizik i robni rizik.
- (3) Prilikom procjene nivoa tržišnog rizika razmatraju se najmanje sljedeći segmenti:
  - a) vrsta i struktura aktivnosti banke koje su povezane sa tržišnim rizikom, uključujući analizu koncentracije izloženosti,
  - b) analiza profitabilnosti tržišnih aktivnosti na nivou banke i na nivou poslovnih linija (npr. aktivnosti trgovanja vlasničkim instrumentima, aktivnosti trgovanja devizama i slično),
  - c) kapitalni zahtjevi za pokriće tržišnog rizika,
  - d) testiranje otpornosti na stres,
  - e) vanjski faktori (ekonomsko okruženje).
- (4) Osnovni indikatori koji se koriste kod procjene nivoa tržišnog rizika su omjer neto dobitaka po finansijskoj imovini i obavezama koje se drže radi trgovanja u ukupnim neto operativnim prihodima i omjer kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik i regulatornog kapitala, ali uzimaju se u obzir i dodatni indikatori, uključujući i interne indikatore koje banka koristi za praćenje tržišnog rizika. Prilikom procjene razmatraju se i indikatori tržišnog rizika uporedivih banaka, kao i indikatori na nivou bankarskog sistema FBiH.
- (5) Prilikom procjene sistema upravljanja tržišnim rizikom, odnosno kontrole tog rizika vrši se procjena:
  - a) upravljanja, odnosno načina organizacije funkcije upravljanja tržišnim rizikom,
  - b) sklonosti ka preuzimanju tržišnog rizika, uključujući procjenu usklađenosti strategija i politika banke i drugih internih akata kojima se definira tolerancija prema riziku sa poslovnim ciljevima i dugoročnim interesima banke,
  - c) upravljanja tržišnim rizikom i sistema internih kontrola,
  - d) funkcije interne revizije, odnosno kadrovske osposobljenosti funkcije interne revizije za davanje ocjene o upravljanju tržišnim rizikom, kvaliteta revizorskih izvještaja i postupanja banke po preporukama interne revizije.
- (6) Na osnovu procjene iz st. (1) do (5) ovog člana, Agencija formira mišljenje i utvrđuje ocjenu nivoa i adekvatnosti kontrole tržišnog rizika banke. Mišljenje se opisuje u sažetku nalaza, te se dodjeljuje ocjena za tržišni rizik zasnovana minimalno na kriterijima navedenim u nastavku:

Ocjena	Mišljenje	Kriteriji
1	Nivo i kontrola tržišnog rizika predstavljaju nizak rizik za održivost banke.	<u>Nivo rizika</u> <ul style="list-style-type: none"> - Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku ukazuju na nizak rizik. - Nivo koncentracije tržišnog rizika je nizak. - Volatilitnost prihoda/rashoda po osnovu izloženosti tržišnom riziku je veoma niska. - Indikatori koje banka koristi za praćenje tržišnog rizika su adekvatni i pouzdani, što dovodi do odgovarajuće procjene nivoa rizika.

		<p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za tržišni rizik je transparentna, efikasna i stabilna, uz jasno definirane nivoe ovlaštenja i odgovornosti na svim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima i uz poštovanje pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Osigurana je jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika tržišnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika usklađene su sa njenom poslovnom strategijom. - Banka je uspostavila efikasan i pouzdan sistem upravljanja tržišnim rizikom, koji obuhvata efikasne i pouzdane procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima. - Sistem internih kontrola za tržišni rizik je adekvatan i pouzdan. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti tržišnom riziku koji su usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju tržišnim rizikom, kvalitet revizorskih izvještaja je na visokom nivou, te banka kontinuirano poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije.
2	Nivo i kontrola tržišnog rizika predstavljaju srednje-nizak rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku ukazuju na srednje-nizak rizik. - Nivo koncentracije tržišnog rizika je srednje-nizak. - Volatilnost prihoda/rashoda po osnovu izloženosti tržišnom riziku je niska. - Pojedini indikatori koje banka koristi za praćenje tržišnog rizika nisu adekvatni i/ili pouzdani, što dovodi do manjeg podcjenjivanja nivoa rizika, ali banka je poduzela aktivnosti u cilju otklanjanja nedostataka. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za tržišni rizik je uglavnom transparentna, efikasna i stabilna, uz jasno definirane nivoe ovlaštenja i odgovornosti na svim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima i uz poštovanje pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Osigurana je jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika tržišnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika usklađene su sa njenom poslovnom strategijom, ali postoji potreba za njihovim unapređenjem. - Banka je uspostavila efikasan i pouzdan sistem upravljanja tržišnim rizikom, koji obuhvata efikasne i pouzdane procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, ali postoji potreba za unapređenjem.

		<ul style="list-style-type: none"> - Sistem internih kontrola za tržišni rizik je velikim dijelom adekvatan i pouzdan. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti tržišnom riziku koji su usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju tržišnim rizikom, kvalitet revizorskih izvještaja je na adekvatnom nivou, te banka kontinuirano poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije.
3	Nivo i kontrola tržišnog rizika predstavljaju srednje-visok rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku ukazuju na srednje-visok rizik. - Nivo koncentracije tržišnog rizika je srednje-visok. - Volatilnost prihoda/rashoda po osnovu izloženosti tržišnom riziku je umjerena. - Utvrđeni su nedostaci u osnovnim indikatorima koje banka koristi za praćenje tržišnog rizika, što dovodi do značajnog podcjenjivanja nivoa rizika. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđeni su nedostaci u organizacionoj strukturi za tržišni rizik u pogledu njene transparentnosti, efikasnosti i stabilnosti, te definiranih nivoa ovlaštenja i odgovornosti na nekim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima, kao i određeni nedostaci prilikom poštovanja pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Nije u svim slučajevima osigurana jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika tržišnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika uglavnom su usklađene sa njenom poslovnom strategijom, ali postoji potreba za njihovim poboljšanjem. - Banka je uspostavila sistem upravljanja tržišnim rizikom, koji obuhvata postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, ali potrebno je njegovo poboljšanje u cilju osiguranja veće efikasnosti i pouzdanosti. - Utvrđeni su nedostaci sistema internih kontrola za tržišni rizik, te je potrebno njegovo poboljšanje. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti tržišnom riziku koji su uglavnom usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju tržišnim rizikom, ali je potrebno poboljšati kvalitet revizorskih izvještaja, te iako banka poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije i dalje postoji određeni broj neizvršenih preporuka.
4	Nivo i kontrola tržišnog rizika	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrsta i struktura izloženosti tržišnom riziku ukazuju na visok rizik. - Nivo koncentracije tržišnog rizika je visok.

	predstavljaju visok rizik za održivost banke.	<ul style="list-style-type: none"> - Volatilnost prihoda/rashoda po osnovu izloženosti tržišnom riziku je visoka. - Utvrđeni su nedostaci u osnovnim indikatorima koje banka koristi za praćenje tržišnog rizika, što dovodi do značajnog podcjenjivanja nivoa rizika. - Osnovni indikatori koje banka koristi za praćenje svog tržišnog rizika nisu prilagođeni ili imaju značajne nedostatke, što dovodi do veoma značajnog podcjenjivanja nivoa rizika. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za tržišni rizik je neadekvatna u pogledu njene transparentnosti, efikasnosti i stabilnosti, definiranih nivoa ovlaštenja i odgovornosti na operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima, a utvrđeni su i značajni nedostaci prilikom poštovanja pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Nije osigurana jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika tržišnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika nisu usklađene sa njenom poslovnom strategijom. - Banka nije uspostavila sistem upravljanja tržišnim rizikom, koji obuhvata postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima banke ili uspostavljeni sistem nije adekvatan. - Sistem internih kontrola za tržišni rizik je nepouzdan. - Interni limiti ograničavanja izloženosti nisu usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije nije kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju tržišnim rizikom, kvalitet revizorskih izvještaja nije adekvatan, nisu pokrivena sve rizične oblasti od strane interne revizije i/ili banka ne izvršava u kontinuitetu sve preporuke interne revizije.
--	---	---

Član 11.

Rizici za kapital – Operativni rizik

- (1) Agencija procjenjuje operativni rizik kroz sve poslovne linije i poslovne aktivnosti banke, uzimajući u obzir i nalaze procjene ostalih SREP elemenata.
- (2) Prilikom procjene operativnog rizika, obavezno se obuhvaćaju reputacijski rizik, rizik informaciono komunikacionih tehnologija - IKT/prekidi rada i narušavanja sistema rada i rizik nesavjesnog poslovanja/klijenti proizvodi i poslovne prakse, dok se sljedeće potkategorije operativnog rizika uzimaju u obzir samo ukoliko su značajne za banku:
  - a) interna prevara,
  - b) eksterna prevara,
  - c) odnosi sa radnicima i bezbjednost na radnom mjestu,
  - d) šteta na materijalnoj imovini i
  - e) izvršenje, isporuka i upravljanje procesima.
- (3) Agencija procjenjuje reputacijski rizik u okviru procjene operativnog rizika zbog značajne međuzavisnosti operativnog i reputacijskog rizika, ali se rezultati procjene reputacijskog rizika ne odražavaju u ocjeni operativnog rizika već se, ukoliko je relevantno, uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja ocjene poslovnog modela i/ili rizika likvidnosti.

- (4) Pored procjene potkategorija operativnog rizika iz stava (2) ovog člana Agencija procjenjuje i značajnost operativnog rizika koji proizlazi iz eksternalizovanih usluga, te mogu li one utjecati na sposobnost banke da obrađuje transakcije i/ili pruža usluge, kao i procjenu upravljanja rizicima pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (5) Procjena nivoa operativnog rizika kojem je banka izložena ili bi mogla biti izložena podrazumijeva sveobuhvatno razumijevanje poslovnog modela, aktivnosti, kulture rizika i okruženja u kojem banka posluje, a obuhvata najmanje utvrđivanje:
- vrste i nivoa operativnog rizika,
  - značajnosti operativnog rizika,
  - značajnosti operativnih gubitaka,
  - koncentracije gubitaka po vrsti događaja i poslovnim linijama.
- (6) Osnovni indikatori koji se koriste prilikom procjene nivoa operativnog rizika su omjer kapitalnih zahtjeva za operativni rizik i ukupnih kapitalnih zahtjeva, omjer gubitaka iz operativnog rizika i kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, omjer ukupnih gubitaka iz operativnog rizika i relevantnog pokazatelja, ali uzimaju se u obzir i dodatni indikatori, kao što su zbir 5 najvećih gubitaka iz operativnog rizika, broj incidenata, odnosno štetnih događaja bez obzira da li je ostvaren gubitak ili ne, tačnost izvještavanja Agencije i slično. Prilikom procjene razmatraju se i indikatori operativnog rizika uporedivih banaka, kao i indikatori na nivou bankarskog sistema FBiH.
- (7) Prilikom procjene sistema upravljanja operativnim rizikom, odnosno kontrole tog rizika vrši se procjena:
- upravljanja, odnosno načina organizacije funkcije upravljanja operativnim rizikom,
  - sklonosti ka preuzimanju operativnog rizika, uključujući procjenu usklađenosti strategija i politika banke i drugih internih akata kojima se definira tolerancija prema riziku sa poslovnim ciljevima i dugoročnim interesima banke,
  - upravljanja operativnim rizikom i sistema internih kontrola,
  - funkcije interne revizije, odnosno kadrovske osposobljenosti funkcije interne revizije za davanje ocjene o upravljanju operativnim rizikom, kvaliteta revizorskih izvještaja i postupanja banke po preporukama interne revizije.
- (8) Na osnovu procjene iz st. (1) do (7) ovog člana, Agencija formira mišljenje i utvrđuje ocjenu nivoa i adekvatnosti kontrole operativnog rizika banke. Mišljenje se opisuje u sažetku nalaza, te se dodjeljuje ocjena za operativni rizik zasnovana minimalno na kriterijima navedenim u nastavku:

Ocjena	Mišljenje	Kriteriji
1	Nivo i kontrola operativnog rizika predstavljaju nizak rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivo gubitaka koje je ostvarila banka proteklih godina nije bio značajan (pri čemu se posmatra period od najmanje tri godine) ili je značajno smanjen u odnosu na prethodni period. - Gubici po osnovu operativnog rizika odnose se samo na nekoliko kategorija događaja većeg intenziteta, a niskog iznosa. - Značajnost operativnog rizika koji proizlazi iz eksternalizovanih usluga je zanemariva. - Nizak nivo IKT rizika. - Mali broj prigovora klijenata. - Nizak nivo rizika koji proizlazi iz aktivnosti pranja novca. - Zanemariv nivo nepostupanja banke u skladu sa propisima. - Odsustvo korporativnih događaja (npr. spajanja/pripajanja) u posljednjih godinu dana.

		<p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za operativni rizik je transparentna, efikasna i stabilna, uz jasno definirane nivoe ovlaštenja i odgovornosti na svim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima i uz poštovanje pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Osigurana je jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika operativnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika usklađene su sa njenom poslovnom strategijom. - Banka je uspostavila efikasan i pouzdan sistem upravljanja operativnim rizikom, koji obuhvata efikasne i pouzdane procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima. - Sistem internih kontrola za operativni rizik je adekvatan i pouzdan. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti operativnom riziku koji su usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju operativnim rizikom, kvalitet revizorskih izvještaja je na visokom nivou, te banka kontinuirano poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije.
2	Nivo i kontrola operativnog rizika predstavljaju srednje-nizak rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivo gubitaka koje je ostvarila banka proteklih godina je srednje-nizak i ne očekuje se značajnije povećanje. - Gubici po osnovu operativnog rizika odnose se uglavnom na događaje većeg intenziteta, a niskog iznosa. - Značajnost operativnog rizika koji proizlazi iz eksternalizovanih usluga je niska. - Srednje-nizak nivo IKT rizika, - Srednje-nizak nivo prigovora klijenata, - Srednje-nizak nivo rizika koji proizlazi iz aktivnosti pranja novca. - Nizak nivo nepostupanja u skladu sa propisima. - Prisustvo korporativnih događaja (npr. spajanja/pripajanja) u posljednjih godinu dana, ali banka ima dobre ranije rezultate prilikom provođenja sličnih aktivnosti. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za operativni rizik je uglavnom transparentna, efikasna i stabilna, uz jasno definirane nivoe ovlaštenja i odgovornosti na svim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima i uz poštovanje pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Osigurana je jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika operativnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika usklađene su sa njenom

		<p>poslovnom strategijom, ali postoji potreba za njihovim unapređenjem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Banka je uspostavila efikasan i pouzdan sistem upravljanja operativnim rizikom, koji obuhvata efikasne i pouzdane procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, ali postoji potreba za unapređenjem. - Sistem internih kontrola za operativni rizik je velikim dijelom adekvatan i pouzdan. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti operativnom riziku koji su usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju operativnim rizikom, kvalitet revizorskih izvještaja je na adekvatnom nivou, te banka kontinuirano poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije.
3	Nivo i kontrola operativnog rizika predstavljaju srednje-visok rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivo gubitaka koje je ostvarila banka proteklih nekoliko godina je srednje-visok, ali se ne očekuje dalje povećanje. - Gubici po osnovu operativnog rizika odnose se na nekoliko kategorija događaja većeg intenziteta, a niskog iznosa. - Adekvatno upravljanje eksternalizovanim aktivnostima, ali pri tom one imaju utjecaj na ključna poslovna područja, - Srednje-visok nivo IKT rizika, - Srednje-visok nivo prigovora klijenata, - Srednje-visok nivo rizika koji proizlazi iz aktivnosti pranja novca. - Srednji nivo nepostupanja u skladu sa propisima. - Prisustvo najmanje jednog korporativnog događaja ili više manjih u posljednjih godinu dana. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđeni su nedostaci u organizacionoj strukturi za operativni rizik u pogledu njene transparentnosti, efikasnosti i stabilnosti, te definiranih nivoa ovlaštenja i odgovornosti na nekim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima, kao i određeni nedostaci prilikom poštovanja pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Nije u svim slučajevima osigurana jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika operativnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika uglavnom su usklađene sa njenom poslovnom strategijom, ali postoji potreba za njihovim poboljšanjem. - Banka je uspostavila sistem upravljanja operativnim rizikom, koji obuhvata postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, ali potrebno je njegovo poboljšanje u cilju osiguranja veće efikasnosti i pouzdanosti. - Utvrđeni su nedostaci sistema internih kontrola za operativni rizik, te je potrebno njegovo poboljšanje.

		<ul style="list-style-type: none"> - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti operativnom riziku koji su uglavnom usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju operativnim rizikom, ali je potrebno poboljšati kvalitet revizorskih izvještaja, te iako banka poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije i dalje postoji određeni broj neizvršenih preporuka.
4	Nivo i kontrola operativnog rizika predstavljaju visok rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivo gubitka koje je ostvarila banka proteklih nekoliko godina je visok ili je došlo do značajnog povećanja. - Neadekvatan nivo i kvalitet eksternalizovanih aktivnosti. - Gubici po osnovu operativnog rizika odnose se na sve kategorije operativnog rizika. - Visok nivo IKT rizika. - Visok nivo prigovora klijenata. - Visok nivo rizika koji proizlazi iz aktivnosti pranja novca. - Srednje-visok nivo nepostupanja u skladu sa propisima. - Značajni korporativni događaji, sa lošim ranijim rezultatima ili bez prethodnog iskustva u takvim aktivnostima. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za operativni rizik je neadekvatna u pogledu njene transparentnosti, efikasnosti i stabilnosti, definiranih nivoa ovlaštenja i odgovornosti na operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima, a utvrđeni su i značajni nedostaci prilikom poštovanja pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Nije osigurana jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika operativnog rizika banke, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika nisu usklađene sa njenom poslovnom strategijom. - Banka nije uspostavila sistem upravljanja operativnim rizikom, koji obuhvata postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima ili uspostavljeni sistem banke nije adekvatan. - Sistem internih kontrola za operativni rizik je nepouzdan. - Interni limiti ograničenja izloženosti nisu usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije nije kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju operativnim rizikom, kvalitet revizorskih izvještaja nije adekvatan, nisu pokrivena sve rizične oblasti od strane interne revizije i/ili banka ne izvršava u kontinuitetu sve preporuke interne revizije.

Član 12.

Rizici za kapital – Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

- (1) Procjena kamatnog rizika u bankarskoj knjizi obuhvata:
  - a) analizu promjene ekonomske vrijednosti, odnosno utjecaja promjene kamatnih stopa na sadašnju vrijednost očekivanih neto novčanih tokova banke i

- b) analizu promjene zarade, odnosno utjecaja promjene kamatnih stopa na kratkoročnu zaradu banke.
- (2) Agencija provodi procjenu vrste i nivoa kamatnog rizika u bankarskoj knjizi kojem je banka izložena ili bi mogla biti izložena što podrazumijeva procjenu prirode i strukture profila kamatnog rizika banke i rezultata analize scenarija i testiranja otpornosti na stres.
- (3) Prilikom procjene kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, obuhvataju se najmanje sljedeće potkategorije tog rizika ukoliko su značajne za banku: rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa, rizik krive prinosa, bazni rizik i rizik opcije.
- (4) Osnovni indikator koji se koristi prilikom procjene nivoa kamatnog rizika u bankarskoj knjizi je: omjer promjene ekonomske vrijednosti kod paralelnog pomjeranja krive prinosa za +/- 200 baznih poena i regulatornog kapitala, ali se uzimaju u obzir i dodatni indikatori utjecaja na neto kamatni prihod, uključujući i interne indikatore koje banka koristi za praćenje kamatnog rizika u bankarskoj knjizi. Prilikom procjene razmatraju se i indikatori kamatnog rizika u bankarskoj knjizi uporedivih banaka, kao i indikatori na nivou bankarskog sistema FBiH.
- (5) Prilikom procjene sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, odnosno kontrole tog rizika vrši se procjena:
- upravljanja, odnosno načina organizacije funkcije upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi,
  - sklonosti ka preuzimanju kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, uključujući procjenu usklađenosti strategija i politika banke i drugih internih akata kojima se definiira tolerancija prema riziku sa poslovnim ciljevima i dugoročnim interesima banke,
  - upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi i sistema internih kontrola,
  - funkcije interne revizije, odnosno kadrovske osposobljenosti funkcije interne revizije za davanje ocjene o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, kvaliteta revizorskih izvještaja i postupanja banke po preporukama interne revizije.
- (6) Na osnovu procjene iz st. (1) do (5) ovog člana, Agencija formira mišljenje i utvrđuje ocjenu nivoa i adekvatnosti kontrole kamatnog rizika u bankarskoj knjizi banke. Mišljenje se opisuje u sažetku nalaza, te se dodjeljuje ocjena za kamatni rizik u bankarskoj knjizi zasnovana minimalno na kriterijima navedenim u nastavku:

Ocjena	Mišljenje	Kriteriji
1	Nivo i kontrola kamatnog rizika u bankarskoj knjizi predstavljaju nizak rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Osjetljivost ekonomske vrijednosti bankarske knjige na promjene kamatnih stopa nije značajna. - Osjetljivost zarade (neto kamatnih prihoda) na promjene kamatnih stopa nije značajna. - Osjetljivost ekonomske vrijednosti bankarske knjige i zarade na promjene osnovnih pretpostavki (npr. proizvoda sa ugrađenom opcijom) nije značajna. - Interni indikatori koje banka koristi za praćenje rizika adekvatni su i pouzdani. - Interni kapitalni zahtjevi za kamatni rizik u bankarskoj knjizi izračunavaju se konzervativno i banka je osigurala raspoloživi kapital za njihovo pokriće. - Rezultati testiranja otpornosti na stres ukazuju na visok nivo povjerenja da banka ima kapacitet za podnošenje rizika. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za kamatni rizik u bankarskoj knjizi je transparentna, efikasna i stabilna, uz jasno definirane nivoe ovlaštenja i odgovornosti na svim operativnim, organizacionim,

		<p>rukovodnim i upravljačkim nivoima i uz poštovanje pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Osigurana je jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategija i politika kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika usklađene su sa njenom poslovnom strategijom. - Banka je uspostavila efikasan i pouzdan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, koji obuhvata efikasne i pouzdane procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima. - Sistem internih kontrola za kamatni rizik u bankarskoj knjizi je adekvatan i pouzdan. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi koji su usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, kvalitet revizorskih izvještaja je na visokom nivou, te banka kontinuirano poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije.
2	Nivo i kontrola kamatnog rizika u bankarskoj knjizi predstavljaju srednje-nizak rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Osjetljivost ekonomske vrijednosti bankarske knjige na promjene kamatnih stopa je srednje-niska. - Osjetljivost zarade (neto kamatnih prihoda) na promjene kamatnih stopa je srednje-niska. - Osjetljivost ekonomske vrijednosti bankarske knjige i zarade na promjene osnovnih pretpostavki (npr. proizvoda sa ugrađenom opcijom) je srednje-niska. - Pojedini indikatori koje banka koristi za praćenje kamatnog rizika u bankarskoj knjizi nisu adekvatni i/ili pouzdani, što dovodi do manjeg podcjenjivanja nivoa rizika, ali banka je poduzela aktivnosti u cilju otklanjanja nedostataka. - Interni kapitalni zahtjevi za kamatni rizik u bankarskoj knjizi izračunavaju se konzervativno i banka je osigurala raspoloživi kapital za njihovo pokriće. - Rezultati testiranja otpornosti na stres još uvijek su prihvatljivi, ali potrebno je praćenje kapaciteta banke za podnošenje rizika. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za kamatni rizik u bankarskoj knjizi je uglavnom transparentna, efikasna i stabilna, uz jasno definirane nivoe ovlaštenja i odgovornosti na svim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima i uz poštovanje pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Osigurana je jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika usklađene su sa

		<p>njenom poslovnom strategijom, ali postoji potreba za njihovim unapređenjem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Banka je uspostavila efikasan i pouzdan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, koji obuhvata efikasne i pouzdane procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, ali postoji potreba za unapređenjem. - Sistem internih kontrola za kamatni rizik u bankarskoj knjizi je velikim dijelom adekvatan i pouzdan. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi koji su usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, kvalitet revizorskih izvještaja je na adekvatnom nivou, te banka kontinuirano poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije.
3	Nivo i kontrola kamatnog rizika u bankarskoj knjizi predstavljaju srednje-visok rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Osjetljivost ekonomske vrijednosti bankarske knjige na promjene kamatnih stopa je srednje-visoka. - Osjetljivost zarade (neto kamatnih prihoda) na promjene kamatnih stopa je srednje-visoka. - Osjetljivost ekonomske vrijednosti bankarske knjige i zarade na promjene osnovnih pretpostavki (npr. proizvoda sa ugrađenom opcijom) je srednje-visoka. - Utvrđeni su nedostaci u pojedinim osnovnim indikatorima koje banka koristi za praćenje rizika. - Potrebno je poboljšati način utvrđivanja internih kapitalnih zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi i osiguravanje raspoloživog kapitala za njihovo pokriće. - Rezultati testiranja otpornosti na stres su loši i iziskuju poduzimanje posebnih mjera od strane banke i njihovo praćenje od strane Agencije. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđeni su nedostaci u organizacionoj strukturi za kamatni rizik u bankarskoj knjizi u pogledu njene transparentnosti, efikasnosti i stabilnosti, te definiranih nivoa ovlaštenja i odgovornosti na nekim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima, kao i određeni nedostaci prilikom poštovanja pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Nije u svim slučajevima osigurana jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika uglavnom su usklađene sa njenom poslovnom strategijom, ali postoji potreba za njihovim poboljšanjem. - Banka je uspostavila sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, koji obuhvata postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, ali potrebno je

		<p>njegovo poboljšanje u cilju osiguranja veće efikasnosti i pouzdanosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđeni su nedostaci sistema internih kontrola za kamatni rizik u bankarskoj knjizi, te je potrebno njegovo poboljšanje. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi koji su uglavnom usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, ali je potrebno poboljšati kvalitet revizorskih izvještaja, te iako banka poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije i dalje postoji određeni broj neizvršenih preporuka.
4	Nivo i kontrola kamatnog rizika u bankarskoj knjizi predstavljaju visok rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Osjetljivost ekonomske vrijednosti bankarske knjige na promjene kamatnih stopa je visoka. - Osjetljivost zarade (neto kamatnih prihoda) na promjene kamatnih stopa je visoka. - Osjetljivost ekonomske vrijednosti bankarske knjige i zarade na promjene osnovnih pretpostavki (npr. proizvoda sa ugrađenom opcijom) je visoka. - Osnovni indikatori koje banka koristi za praćenje rizika nisu prilagođeni ili su sa velikim nedostacima. - Potrebno je značajno poboljšati način utvrđivanja internih kapitalnih zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi i osigurati raspoloživi kapital za njihovo pokriće. - Rezultati testiranja otpornosti na stres su kritični i iziskuju bezodložno poduzimanje mjera od strane banke i pažljivo praćenje izvršenja tih mjera od strane Agencije. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za kamatni rizik u bankarskoj knjizi je neadekvatna u pogledu njene transparentnosti, efikasnosti i stabilnosti, definiranih nivoa ovlaštenja i odgovornosti na operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima, a utvrđeni su i značajni nedostaci prilikom poštovanja pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Nije osigurana jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe. - Strategija i politika kamatnog rizika u bankarskoj knjizi, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika nisu usklađene sa njenom poslovnom strategijom. - Banka nije uspostavila sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, koji obuhvata postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima ili uspostavljeni sistem banke nije adekvatan. - Sistem internih kontrola za kamatni rizik u bankarskoj knjizi je nepouzdan. - Interni limiti ograničenja izloženosti nisu usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije nije kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi,

		kvalitet revizorskih izvještaja nije adekvatan, nisu pokrivene sve rizične oblasti od strane interne revizije i/ili banka ne izvršava u kontinuitetu sve preporuke interne revizije.
--	--	--

Član 13.

Rizici za kapital - Adekvatnost kapitala

- (1) Agencija procjenjuje adekvatnost kapitala kako bi utvrdila da li je regulatorni kapital banke dovoljan za pokriće rizika povezanih sa kapitalom kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, ako su takvi rizici procijenjeni kao značajni za banku što se provodi analizom nivoa (kvantiteta) i strukture (kvaliteta) regulatornog kapitala banke.
- (2) Prilikom procjene upoređuje se utvrđeni nivo i kvalitet kapitala banke sa procjenom potreba za kapitalom, pri čemu se razmatra analiza potreba za kapitalom i raspoloživosti kapitala najmanje u trogodišnjem vremenskom periodu u normalnim uslovima i u uslovima stresa, uključujući i planiranje kapitala.
- (3) Osnovni indikatori koji su predmet analize prilikom procjene adekvatnosti kapitala banke su stopa regulatornog kapitala, stopa osnovnog kapitala i stopa finansijske poluge, ali se razmatraju i dodatni indikatori kao što su stopa redovnog osnovnog kapitala, struktura regulatornog kapitala i slično.
- (4) Prilikom procjene adekvatnosti kapitala banke Agencija procjenjuje i pouzdanost ICAAP-a, a isti može biti ocijenjen kao: jak (ocjena 1), adekvatan (ocjena 2), slab (ocjena 3) i neadekvatan (ocjena 4).
- (5) Na osnovu procjene iz st. (1) do (4), Agencija donosi ukupno mišljenje i ocjenu adekvatnosti kapitala banke. Mišljenje se opisuje u sažetku nalaza, te se dodjeljuje ocjena za adekvatnost kapitala zasnovana minimalno na kriterijima navedenim u nastavku:

Ocjena	Mišljenje	Kriteriji
1	Visina i struktura regulatornog kapitala banke predstavljaju nizak rizik za održivost banke.	<ul style="list-style-type: none"> - Nivo regulatornog kapitala banke je značajno iznad propisanih minimuma, kao i u dovoljnoj mjeri iznad minimalnih stopa kapitala koje je Agencija utvrdila za banku uvećanih za zaštitni sloj kapitala i očekuje se da će takav ostati i u budućnosti. - Indikatori kapitala su na veoma zadovoljavajućim nivoima u apsolutnom i u relativnom smislu. - Testiranje otpornosti na stres nije otkrilo bilo koji značajan rizik vezan uz utjecaj ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije na regulatorni kapital. - Banka ima realističan i vjerodostojan plan kapitala koji ima potencijal da po potrebi bude efikasno proveden, odnosno ne postoje nikakve prepreke za dokapitalizaciju banke u slučaju potrebe. - Stopa finansijske poluge banke je dovoljno iznad propisanog minimuma i nije identifikovan rizik prekomjerne finansijske poluge.
2	Visina i struktura regulatornog kapitala banke predstavljaju srednje nizak rizik za održivost banke.	<ul style="list-style-type: none"> - Nivo regulatornog kapitala banke je iznad propisanih minimuma, kao i minimalnih stopa kapitala koje je Agencija utvrdila za banku uvećanih za zaštitni sloj kapitala. - Indikatori kapitala su na zadovoljavajućim nivoima u apsolutnom i u relativnom smislu. - Testiranjem otpornosti na stres otkriven je nizak rizik od utjecaja ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije na regulatorni kapital, međutim postupci organa banke za rješavanje ovog rizika čine se pouzdani.

		<ul style="list-style-type: none"> - Banka ima realističan i vjerodostojan plan kapitala koji, iako nije bez rizika, ima potencijal da po potrebi bude efikasno proveden. - Stopa finansijske poluge banke je iznad propisanog minimuma, a identifikovan je nizak rizik prekomjerne finansijske poluge.
3	Visina i struktura regulatornog kapitala banke predstavljaju srednje visok rizik za održivost banke.	<ul style="list-style-type: none"> - Nivo regulatornog kapitala banke nije značajno iznad propisanih minimuma, odnosno minimalnih stopa kapitala koje je Agencija utvrdila za banku. Međutim, postoji mogućnost da banka ne održava ili uskoro neće moći da održava zaštitni sloj kapitala. - Indikatori kapitala nisu na zadovoljavajućim nivoima u apsolutnom i relativnom smislu u odnosu na grupu uporedivih banaka. Međutim, trenutno nema prijetnje da će kapital pasti ispod regulatornih zahtjeva. - Testiranjem otpornosti na stres otkriven je srednje-visok rizik u vezi sa utjecajem ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije na regulatorni kapital. Postoji mogućnost da organi banke neće moći to adekvatno riješiti. - Banka ima plan kapitala za koji je malo vjerovatno da će moći biti efikasno proveden. - Stopa finansijske poluge banke je iznad propisanog minimuma, ali u poređenju sa grupom uporedivih banaka utvrđene su određene slabosti. Postoji umjeren rizik prekomjerne finansijske poluge.
4	Visina i struktura regulatornog kapitala banke predstavljaju visok rizik za održivost banke.	<ul style="list-style-type: none"> - Banka ima određena kršenja usklađenosti sa regulatornim zahtjevima za kapital ili postoji mogućnost da će doći do kršenja. - Indikatori kapitala su na najlošijim nivoima u apsolutnom i relativnom smislu u odnosu na grupu uporedivih banaka. - Testiranjem otpornosti na stres otkriveno je da će doći do kršenja minimalnih propisanih stopa kapitala za banku ili zakonskih minimuma u početnoj fazi ozbiljne, ali moguće ekonomske recesije. Organi upravljanja banke vjerovatno ovo neće moći adekvatno riješiti. - Banka nema plan kapitala ili ima plan koji je neadekvatan, odnosno neprovodiv. - Stopa finansijske poluge banke nije mnogo iznad propisanog minimuma. Postoji visok rizik prekomjerne finansijske poluge.

Član 14.

Rizici likvidnosti i izvora finansiranja

- (1) Prilikom procjene rizika likvidnosti i izvora finansiranja, Agencija utvrđuje da li raspoložive rezerve likvidnosti banke osiguravaju adekvatno pokriće rizika kratkoročne likvidnosti u normalnim uslovima i uslovima stresa, kao i da li je banka osigurala adekvatne dugoročne izvore finansiranja za obavljanje svojih poslovnih aktivnosti u srednjem i dugom roku na održiv način. Pri tome, Agencija razmatra da li je banci potrebno naložiti određene dodatne likvidnosne zahtjeve za pokriće rizika kratkoročne likvidnosti i održivosti izvora finansiranja kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena.
- (2) Prilikom procjene rizika likvidnosti, obuhvata se procjena rizika kratkoročne likvidnosti koji obuhvata najmanje rizik kratkoročnih velikih izvora finansiranja, nivo i strukturu zaštitnog sloja likvidnosti, rizik unutardnevne likvidnosti i valutni rizik kratkoročne likvidnosti, te procjena rizika održivosti izvora finansiranja koji obuhvata najmanje rizik strukturalne neusklađenosti izvora finansiranja, snage finansiranja iz depozita stanovništva, opterećene imovine i valutnog rizika koji proizlazi iz izvora finansiranja. Ocjene rizika kratkoročne likvidnosti i održivosti izvora finansiranja se objedinjuju u jedinstvenu ocjenu rizika

likvidnosti i izvora finansiranja.

- (3) Osnovni indikatori koji se koriste prilikom procjene rizika kratkoročne likvidnosti su koeficijent pokrića likvidnosti (LCR), omjer neosiguranih kratkoročnih izvora finansiranja od finansijskih institucija i ukupnih obaveza i omjer 10 najvećih izvora finansiranja i ukupnih obaveza, a održivosti izvora finansiranja omjer neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR) i omjer ukupnih neto kredita umanjnih za kredite finansijskim institucijama i ukupnih stabilnih izvora finansiranja. Prilikom procjene razmatraju se i dodatni indikatori, indikatori uporedivih banaka, kao i indikatori na nivou bankarskog sistema FBiH.
- (4) Prilikom procjene sistema upravljanja kratkoročnom likvidnošću i izvorima finansiranja, odnosno kontrole rizika likvidnosti vrši se procjena:
- upravljanja, odnosno načina organizacije funkcije upravljanja rizikom likvidnosti,
  - sklonosti ka preuzimanju rizika likvidnosti, uključujući procjenu usklađenosti strategija i politika banke i drugih internih akata kojima se definira tolerancija prema riziku sa poslovnim ciljevima i dugoročnim interesima banke,
  - upravljanja rizikom likvidnosti i sistema internih kontrola,
  - funkcije interne revizije, odnosno kadrovske osposobljenosti funkcije interne revizije za davanje ocjene o upravljanju rizikom likvidnosti, kvaliteta revizorskih izvještaja i postupanja banke po preporukama interne revizije.
- (5) Prilikom procjene adekvatnosti likvidnosti banke Agencija procjenjuje i pouzdanost ILAAP-a, a isti može biti ocijenjen kao: jak (ocjena 1), adekvatan (ocjena 2), slab (ocjena 3) i neadekvatan (ocjena 4).
- (6) Na osnovu procjene iz st. (1) do (5) ovog člana, Agencija formira mišljenje i donosi ocjenu nivoa i adekvatnosti kontrole rizika za likvidnost i izvore finansiranja. Mišljenje se opisuje u sažetku nalaza, te se dodjeljuje ocjena za rizike za likvidnost i izvore finansiranja zasnovana minimalno na kriterijima navedenim u nastavku:

Ocjena	Mišljenje	Kriteriji
1	Likvidnosna pozicija i profil finansiranja banke predstavljaju nizak rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivo i struktura zaštitnog sloja likvidnosti, odnosno internih rezervi likvidnosti su adekvatni i značajno su veći od propisanih minimuma i ne postoji sumnja da neće biti dovoljni za pokriće potreba za likvidnošću u normalnim i stresnim uslovima. - Nije identifikovan rizik koji proizlazi iz neusklađenosti (npr. dospijeća obaveza i imovine, valute u kojoj su denominovane obaveze i imovina). - Drugi faktori koji imaju utjecaj na rizik likvidnosti nisu značajni (npr. reputacijski rizik, nemogućnost realizacije ugovorenih linija za likvidnost i slično). - Nije identifikovan rizik koji proizlazi iz profila izvora finansiranja banke i ne postoje sumnje u njegovu stabilnost i održivost. - Struktura i stabilnost dugoročnog finansiranja (> 1 godine) ne predstavljaju značajan rizik u odnosu na aktivnosti i poslovni model banke. - Banka ima realističan i vjerodostojan plan za nepredviđene slučajeve poremećaja likvidnosti koji ima potencijal da po potrebi bude efikasno proveden, odnosno ne postoje nikakve prepreke za osiguranje potrebnih likvidnih sredstava banke u slučaju potrebe. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za rizik likvidnosti je transparentna, efikasna i stabilna, uz jasno definirane nivoe ovlaštenja i

		<p>odgovornosti na svim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima i uz poštovanje pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Osigurana je jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne niveoe.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategija i politika rizika likvidnosti, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika usklađene su sa njenom poslovnom strategijom. - Banka je uspostavila efikasan i pouzdan sistem upravljanja rizikom likvidnosti, koji obuhvata efikasne i pouzdane procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima. - Sistem internih kontrola za rizik likvidnosti je adekvatan i pouzdan. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti riziku likvidnosti koji su usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju rizikom likvidnosti, kvalitet revizorskih izvještaja je na visokom nivou, te banka kontinuirano poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije.
2	Likvidnosna pozicija i profil finansiranja banke predstavljaju srednje nizak rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivo i struktura zaštitnog sloja likvidnosti, odnosno internih rezervi likvidnosti su adekvatni i dovoljno su veći od propisanih minimuma i ne očekuje se da neće biti dovoljni za pokriće potreba za likvidnošću u normalnim i stresnim uslovima. - Nije identifikovan značajan rizik koji proizlazi iz neusklađenosti (npr. dospijeca obaveza i imovine, valute u kojoj su denominovane obaveze i imovina i slično). - Drugi faktori koji imaju utjecaj na rizik likvidnosti su niski (npr. reputacijski rizik, nemogućnost realizacije ugovorenih linija za likvidnost i slično). - Nije identifikovan značajan rizik koji proizlazi iz profila izvora finansiranja banke i ne postoje značajne sumnje u njegovu stabilnost i održivost. - Struktura i stabilnost dugoročnog finansiranja (> 1 godine) predstavljaju nizak rizik u odnosu na aktivnosti i poslovni model banke. - Banka ima realističan i vjerodostojan plan za nepredviđene slučajeve poremećaja likvidnosti koji nosi određene rizike, ali ima potencijal da po potrebi bude efikasno proveden, te ne postoje nikakve značajne prepreke za osiguranje potrebnih likvidnih sredstava banke u slučaju potrebe. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za rizik likvidnosti je uglavnom transparentna, efikasna i stabilna, uz jasno definirane nivoe ovlaštenja i odgovornosti na svim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima i uz poštovanje pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Osigurana je jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja

		<p>transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategija i politika rizika likvidnosti, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika usklađene su sa njenom poslovnom strategijom, ali postoji potreba za njihovim unapređenjem. - Banka je uspostavila efikasan i pouzdan sistem upravljanja rizikom likvidnosti, koji obuhvata efikasne i pouzdane procese i postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima, ali postoji potreba za unapređenjem. - Sistem internih kontrola za rizik likvidnosti je velikim dijelom adekvatan i pouzdan. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničenje izloženosti riziku likvidnosti koji su usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju rizikom likvidnosti, kvalitet revizorskih izvještaja je na adekvatnom nivou, te banka kontinuirano poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije.
3	Likvidnosna pozicija i profil finansiranja banke predstavljaju srednje visok rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivo i struktura zaštitnog sloja likvidnosti su pogoršani (ali banka i dalje ispunjava zahtjev u pogledu održavanja koeficijenta pokrića likvidnosti) i/ili se interne rezerve likvidnosti nalaze na nivou manjem od dodatnih zahtjeva za likvidnošću koje je za predmetnu banku propisala Agencija, te postoji zabrinutost da banka neće pravovremeno uspostaviti ponovnu usklađenost sa zahtjevom Agencije. - Identifikovan je srednji rizik koji proizlazi iz neusklađenosti (npr. dospijeca obaveza i imovine, valute u kojoj su denominovane obaveze i imovina). - Drugi faktori imaju srednji utjecaj na rizik likvidnosti su (npr. reputacijski rizik, nemogućnost realizacije ugovorenih linija za likvidnost). - Identifikovan je srednji rizik koji proizlazi iz profila izvora finansiranja banke i postoje sumnje u njegovu stabilnost i održivost. - Struktura i stabilnost dugoročnog finansiranja (> 1 godine) predstavljaju srednji rizik u odnosu na aktivnosti i poslovni model banke. - Banka ima plan za nepredviđene slučajeve poremećaja likvidnosti za koji postoji sumnja da, po potrebi, neće biti efikasno proveden, te postoje određene prepreke za osiguranje potrebnih likvidnih sredstava banke u slučaju potrebe. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Utvrđeni su nedostaci u organizacionoj strukturi za rizik likvidnosti u pogledu njene transparentnosti, efikasnosti i stabilnosti, te definiranih nivoa ovlaštenja i odgovornosti na nekim operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima, kao i određeni nedostaci prilikom poštovanja pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Nije u svim slučajevima osigurana jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije

		<p>ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategija i politika rizika likvidnosti, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika uglavnom su usklađene sa njenom poslovnom strategijom, ali postoji potreba za njihovim poboljšanjem. - Banka je uspostavila sistem upravljanja rizikom likvidnosti, koji obuhvata postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima banke, ali potrebno je njegovo poboljšanje u cilju osiguranja veće efikasnosti i pouzdanosti. - Utvrđeni su nedostaci sistema internih kontrola za rizik likvidnosti, te je potrebno njegovo poboljšanje. - Banka je definirala interne limite ograničenja izloženosti koji omogućavaju smanjenje ili ograničavanje izloženosti riziku likvidnosti koji su uglavnom usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije je kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju rizikom likvidnosti, ali je potrebno poboljšati kvalitet revizorskih izvještaja, te iako banka poduzima mjere u cilju izvršenja preporuka interne revizije i dalje postoji određeni broj neizvršenih preporuka.
4	Likvidnosna pozicija i profil finansiranja banke predstavljaju visok rizik za održivost banke.	<p><u>Nivo rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nivo i struktura zaštitnog sloja likvidnosti, odnosno interne rezerve likvidnosti su značajno pogoršani i/ili se nalaze na nivou manjem od propisanih minimalnih i dodatnih zahtjeva Agencije, te postoji ozbiljna zabrinutost da banka neće pravovremeno uspostaviti ponovnu usklađenost sa propisanim zahtjevima. - Identifikovan je visok rizik koji proizlazi iz neusklađenosti (npr. dospijeca obaveza i imovine, valute u kojoj su denominovane obaveze i imovina). - Drugi faktori imaju visok utjecaj na rizik likvidnosti su (npr. reputacijski rizik, nemogućnost realizacije ugovorenih linija za likvidnost). - Identifikovan je visok rizik koji proizlazi iz profila izvora finansiranja banke i postoje sumnje u njegovu stabilnost i održivost. - Struktura i stabilnost dugoročnog finansiranja (> 1 godine) predstavljaju visok rizik u odnosu na aktivnosti i poslovni model banke. - Banka nema plan za nepredviđene okolnosti u pogledu likvidnosti ili je isti neadekvatan. <p><u>Kontrola rizika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizaciona struktura za rizik likvidnosti je neadekvatna u pogledu njene transparentnosti, efikasnosti i stabilnosti, definiranih nivoa ovlaštenja i odgovornosti na operativnim, organizacionim, rukovodnim i upravljačkim nivoima, a utvrđeni su i značajni nedostaci prilikom poštovanja pravila za sprečavanje nastanka sukoba interesa. Nije osigurana jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe.

		<ul style="list-style-type: none"> - Strategija i politika rizika likvidnosti, te definirana sklonost ka preuzimanju rizika nisu usklađene sa njenom poslovnom strategijom. - Banka nije uspostavila sistem upravljanja rizikom likvidnosti, koji obuhvata postupke za utvrđivanje, procjenu, odnosno mjerenje, ograničavanje i ublažavanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima ili uspostavljeni sistem banke nije adekvatan. - Sistem internih kontrola za rizik likvidnosti je nepouzdan. - Interni limiti ograničenja izloženosti nisu usklađeni sa strategijom, politikom i sklonošću ka preuzimanju rizika. - Funkcija interne revizije nije kadrovski osposobljena za davanje ocjene o upravljanju rizikom likvidnosti, kvalitet revizorskih izvještaja nije adekvatan, nisu pokrivena sve rizične oblasti od strane interne revizije i/ili banka ne izvršava u kontinuitetu sve preporuke interne revizije.
--	--	---

Član 15.

Ukupna SREP ocjena

- (1) Ocjena četiri SREP elementa u skladu sa čl. 6. do 14. ove odluke, ima za rezultat ukupnu SREP ocjenu, odnosno sveobuhvatnu ocjenu rizičnog profila i održivosti banke.
- (2) Prilikom utvrđivanja ukupne SREP ocjene iz stava (1) ovog člana, svim pojedinačnim SREP elementima iz člana 2. ove odluke daje se isti značaj, odnosno ukupna SREP ocjena predstavlja aritmetičku sredinu svih ocjena utvrđenih za četiri SREP elementa.
- (3) Ukupna SREP ocjena je ocjena održivosti poslovanja banke te čini jednu od osnova za poduzimanje supervizorskih mjera koje Agencija nalaže radi pravovremenog poduzimanja aktivnosti za poboljšanje sigurnosti i stabilnosti poslovanja banke, kao i otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.
- (4) Ukupna SREP ocjena banke utvrđena u skladu sa odredbama ove odluke predstavlja poslovnu tajnu iz člana 39. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine.
- (5) U slučaju novoosnovane banke u kojoj se nisu stekli svi uslovi za primjenu svih kriterija za ocjenjivanje, ukupnom SREP ocjenom se obuhvataju samo primjenjivi kriteriji sa posebnom napomenom da se radi o novoosnovanoj banci.
- (6) Agencija na kvartalnoj osnovi prati ključne finansijske i nefinansijske indikatore poslovanja banke kako bi pratila promjene u njenom poslovnom modelu i rizičnom profilu. U slučaju kada se praćenjem utvrdi značajna promjena u poslovnom modelu i rizičnom profilu banke ili se identifikuju nepravilnosti u poslovanju banke, Agencija će analizirati uzroke i po potrebi preispitati adekvatnost ocjene utvrđene za relevantni SREP element, te shodno tome i ukupne SREP ocjene.
- (7) U slučaju kada se, praćenjem iz stava (6) ovog člana, utvrde značajne nepravilnosti u poslovanju banke i/ili neusklađenosti sa propisima, Agencija će poduzeti supervizorske mjere potrebne za otklanjanje nepravilnosti, odnosno neusklađenosti, a zatim izvršiti ažuriranje SREP ocjene.

Član 16.

Supervizorske mjere

- (1) Na osnovu procjene pojedinačnih SREP elemenata i ukupne SREP ocjene, Agencija može poduzeti sljedeće supervizorske mjere:
  - a) mjere koje se odnose na dodatne zahtjeve za kapitalom u odnosu na minimalno propisane odredbama Zakona o bankama i/ili Odlukom o izračunavanju kapitala banke,

- b) mjere koje se odnose na dodatne zahtjeve za likvidnosti u odnosu na minimalno propisane Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke,
- c) ostale kvantitativne ili kvalitativne supervizorske mjere.
- (2) U skladu sa članom 27. stav (4) Zakona o bankama, Agencija na osnovu ukupne SREP ocjene može utvrditi veće pojedinačne kapitalne zahtjeve u odnosu na minimalnu propisanu stopu adekvatnosti regulatornog kapitala od 12% na sljedeći način:

Ocjena	Povećanje minimalne stope kapitala
1	0%-0,5%
2	0,5%-1%
3	1%-2,5%
4	2,5%-3,5%

- (3) Banka je dužna osigurati pokriće dodatnih zahtjeva za kapitalom iz stava (2) ovog člana iz stavki redovnog osnovnog kapitala.
- (4) Izuzetno od stava (2) ovog člana, ukoliko banka u okviru ICAAP-a utvrdi viši kapitalni zahtjev od kapitalnog zahtjeva utvrđenog u skladu sa stavom (2) ovog člana, Agencija može utvrditi minimalne stope kapitala u skladu sa rezultatima ICAAP-a.
- (5) U slučaju da u skladu sa članom 14. ove odluke Agencija ocijeni da likvidnosna pozicija i profil finansiranja banke predstavljaju srednje-visok ili visok rizik za održivost banke, Agencija može utvrditi posebne zahtjeve za LCR i NSFR.
- (6) U zavisnosti od utvrđenih nezakonitosti, odnosno slabosti i nedostataka u poslovanju, ostale kvantitativne ili kvalitativne supervizorske mjere iz stava (1) tačka c) ovog člana mogu obuhvatiti mjere usmjerene na ograničavanje poslovanja, smanjenje rizika povezanih sa aktivnostima, proizvodima ili sistemima banke, uvođenje većih prudencijalnih zahtjeva, izmjenu organizacione strukture, sastava ili načina rada upravljačkih tijela, poboljšanje procesa i kontrolnih mehanizama, poboljšanje sistema i mehanizama kontinuiteta poslovanja, kao i druge supervizorske mjere u skladu sa nadležnostima definiranim Zakonom o bankama.

Član 17.

Prijelazne i završne odredbe

- (1) Danom početka primjene ove odluke prestaju da važe Kriteriji za interno rangiranje banaka od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 3/03 i 6/03).
- (2) Odredbe iz člana 14. stav (3) ove odluke koje se odnose na korištenje omjera neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR) kao osnovnog indikatora za procjenu nivoa rizika izvora finansiranja, primjenjuju se od 31.12.2021. godine.

Član 18.

Stupanje na snagu

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

Broj: U.O.-67-02/21
Sarajevo, 19.11.2021. godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

mr.sc. Ljerka Marić, dipl. ecc, s.r.